

Ogólne warunki ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków dzieci, młodzieży i personelu w szkołach i innych zakładach

ustalone uchwałą Zarządu PZU S.A. Nr UZ/323/2007
z dnia 19 czerwca 2007 r.

POSTANOWIENIA OGÓLNE

- § 1. Niniejsze ogólne warunki ubezpieczenia mają zastosowanie do umów zbiorowego ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków zawieranych na rachunek dzieci, młodzieży i personelu w szkołach i innych zakładach.
- § 2.1. W porozumieniu z ubezpieczającym do umowy ubezpieczenia mogą być wprowadzone postanowienia dodatkowe lub odmienne od ustalonych w niniejszych ogólnych warunkach ubezpieczenia.
2. PZU S.A. zobowiązany jest przedstawić ubezpieczającemu różnicę między treścią umowy a ogólnymi warunkami ubezpieczenia w formie pisemnej przed zawarciem umowy. W razie niedopełnienia tego obowiązku PZU S.A. nie może powoływać się na różnicę niekorzystną dla ubezpieczającego lub ubezpieczonego. Przepisu nie stosuje się do umów ubezpieczenia zawieranych w drodze negocjacji.
3. W sprawach nie uregulowanych w ogólnych warunkach ubezpieczenia mają zastosowanie odpowiednie przepisy kodeksu cywilnego, oraz inne stosowne przepisy prawa polskiego.
- § 3. Ubezpieczony może żądać by PZU S.A. udzielił mu informacji o postanowieniach zawartej umowy oraz ogólnych warunków ubezpieczenia w zakresie, w jakim dotyczą praw i obowiązków ubezpieczonego.

DEFINICJE

- § 4. Przez użyte w niniejszych ogólnych warunkach ubezpieczenia określenia rozumie się:
- 1) **bójka** – starcie trzech albo więcej osób wzajemnie zadających sobie razy, z których każda występuje w podwójnym charakterze – jako napadnięty i napastnik;
  - 2) **czesne** – opłata za pobieranie nauki w szkołach.
W rozumieniu niniejszych ogólnych warunków chesnym nie są opłaty dokonywane w przedszkolach i żłobkach;
  - 3) **krwotok śródmózgowy** – wynaczynienie krwi do tkanki mózgowej;
  - 4) **leczenie** – wizyty lekarskie, leczenie ambulatoryjne, leczenie szpitalne, zabiegi ambulatoryjne, zabiegi operacyjne, badania zlecone przez lekarza, przyjmowanie leków oraz stosowanie środków opatrunkowych przepisanych przez lekarza, transport z miejsca wypadku lub zdarzenia objętego umową do szpitala lub ambulatorium, rehabilitacja;

- 5) **leczenie operacyjne złamania** – stabilizacja wewnętrzna lub zewnętrzna złamania związana z zabiegiem operacyjnym powodującym naruszenie ciągłości tkanek;
- 6) **nowotwór złośliwy** – chorobę objawiającą się obecnością złośliwego guza (tzn. takiego, który nie jest otoczony torebką i charakteryzuje się zdolnością do naciekania tkanek i do tworzenia odległych przerzutów). Pod pojęciem nowotworu złośliwego określa się również białaczki oraz złośliwe schorzenia układu limfatycznego, takie jak ziarnica złośliwa (choroba Hodgkina) i chłoniaki nieziarniste;
- 7) **nieszczęśliwy wypadek** - nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, w następstwie którego ubezpieczony niezależnie od swej woli doznał uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia lub zmarł;
- 8) **niezdolność do nauki** – niemożność uczestniczenia we wszystkich zajęciach szkolnych. Zwolnienie tylko z zajęć wychowania fizycznego nie oznacza niezdolności do nauki w rozumieniu niniejszych ogólnych warunków;
- 9) **odmrożenie** – uszkodzenie skóry, tkanek pod nią leżących na skutek działania niskiej temperatury;
- 10) **okres ubezpieczenia** –
  - 1) w przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na czas oznaczony określony w umowie ubezpieczenia czas trwania odpowiedzialności PZU S.A,
  - 2) w przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na czas nieoznaczony trwa jeden rok.
- 11) **oparzenie** – uszkodzenie skóry, tkanek pod nią leżących na skutek działania wysokiej temperatury, substancji chemicznych, promieniowania jonizującego lub prądu elektrycznego;
- 12) **personel** – pracowników dydaktycznych i administracyjnych zatrudnionych w danej szkole, przedszkolu, żłobku lub innym zakładzie;
- 13) **placówka medyczna** – przychodnia, szpital, SOR, pogotowie ratunkowe;
- 14) **pobyt w szpitalu** - pobyt ubezpieczonego w szpitalu lub klinice, którego celem jest poddanie się uzasadnionemu stanem zdrowia leczeniu – trwający nieprzerwanie, dłużej niż 1 dzień .

W rozumieniu niniejszych ogólnych warunków dzień pobytu w szpitalu oznacza dzień kalendarzowy, w którym ubezpieczony przebywał w szpitalu, niezależnie od tego, ile czasu w danym dniu trwał jego pobyt, przy czym za pierwszy dzień przyjmuje się dzień rejestracji, a za ostatni - dzień wypisu ze szpitala;
- 15) **dokument ubezpieczenia** – polisa, certyfikat lub inny dokument potwierdzający zawarcie umowy ubezpieczenia;
- 16) **poważne uszkodzenie ciała** - uszkodzenie ciała (inne niż wymienione w Tabelach 3,4,5,6,7) w wyniku nieszczęśliwego wypadku (lub w związku z leczeniem następstw nieszczęśliwego wypadku), które skutkowało wystąpieniem jednego z niżej wymienionych następstw, potwierdzonych w dokumentacji medycznej:
  - a) hospitalizacją rozpoczętą do 3 doby po urazie i trwającą nieprzerwanie co najmniej 14 dni,
  - b) zabiegiem operacyjnym w trybie ostrym (do 7 dni od przyjęcia do szpitala),
  - c) kwalifikacją ubezpieczonego, do zabiegu operacyjnego w trybie planowym,
  - d) trwałym deficytem neurologicznym po uszkodzeniu mózgu, rdzenia kręgowego lub korzeni nerwowych,

- e) trwałym pogorszeniem ostrości wzroku lub trwałym zawężeniem pola widzenia,
  - f) trwałym pogorszeniem ostrości słuchu,
  - g) częściową amputacją kończyn,
  - h) częściową utratą narządów wewnętrznych;
- 17) **przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze** – niezbędne z medycznego punktu widzenia wyroby medyczne, zastępujące utracone narządy (organy) lub wspomagające utraconą funkcję narządów (organów), zalecone przez lekarza leczącego,
- 18) **przedstawiciel ustawowy** – rodzica posiadającego władzę rodzicielską albo opiekuna ustanowionego przez sąd;
- 19) **rehabilitacja** – niezbędne z medycznego punktu widzenia leczenie usprawniające następstwa nieszczęśliwego wypadku lub zdarzenia objętego umową ubezpieczenia, wykonywane przez osoby mające odpowiednie kwalifikacje i uprawnienia;
- 20) **szpital lub klinika** - zakład opieki zdrowotnej świadczący przy wykorzystaniu wykwalifikowanego zespołu lekarskiego i pielęgniarstwa całodobową opiekę nad chorymi w zakresie diagnostyki i leczenia.
W rozumieniu niniejszych ogólnych warunków pojęcie to nie obejmuje domu opieki, hospicjum, ośrodka leczenia uzależnień, ośrodków sanatoryjnych i uzdrowiskowych, prewatoriów, szpitali sanatoryjnych;
- 21) **śpiączka** – stan zaistniały wskutek zdarzenia objętego umową ubezpieczenia, trwający nieprzerwanie przez przynajmniej 30 dni wymagający zastosowania systemu wspomagającego funkcje życiowe organizmu, polegający na występowaniu głębokich ilościowych zaburzeń świadomości, wyrażających się brakiem reakcji na bodźce zewnętrzne: słowne i bólowe, związane z ciężkim uszkodzeniem mózgu;
W rozumieniu niniejszych ogólnych warunków za śpiączkę nie jest uważana śpiączka farmakologiczna.
- 22) **trwałe uszkodzenie ciała** – całkowitą utratę fizyczną narządu lub organu lub całkowitą utratę ich funkcji;
- 23) **trwały uszczerbek na zdrowiu** – trwałe uszkodzenie ciała lub rozstrój zdrowia osoby ubezpieczonej spowodowane nieszczęśliwym wypadkiem lub zdarzeniem objętym ubezpieczeniem;
- 24) **ubezpieczający** – osobę fizyczną, osobę prawną albo jednostkę organizacyjną nie posiadającą osobowości prawnej, zawierającą z PZU S.A. umowę ubezpieczenia;
- 25) **ubezpieczony** –
- 1) ucznia, studenta lub osobę z personelu wszelkiego rodzaju szkół,
  - 2) dziecko, młodzież z innych zakładów lub osobę z personelu z tych zakładów - na rachunek której albo którego ubezpieczający zawarł umowę ubezpieczenia;
- 26) **uprawniony** – osobę upoważnioną do otrzymania świadczenia w razie śmierci ubezpieczonego;
- 27) **wrodzona wada serca** – wrodzoną nieprawidłowość anatomiczną budowy serca;
- 28) **wstrząśnienie mózgu** – pourazowe zaburzenie czynności mózgu, którego głównym objawem jest krótkotrwała utrata przytomności z towarzyszącą niepamięcią wsteczną lub następczą;
- 29) **zabieg operacyjny** – zabieg medyczny wykonany w placówce medycznej, przez uprawnionego do jego wykonania lekarza, w znieczuleniu ogólnym lub miejscowym, przeprowadzony metodą otwartą lub endoskopową.
- 30) **zakład** – placówka inna niż wszelkiego typu szkoły np. żłobek, przedszkole, dom dziecka, ognisko wychowawcze, itp.

- 31) **zawał serca** - martwicę części mięśnia sercowego spowodowaną nagłym zmniejszeniem dopływu krwi do tej części mięśnia sercowego;
- 32) **złamanie** – urazowe przerwanie ciągłości tkanki kostnej, przez złamania rozumie się również urazowe złuszczenie chrząstek nasadowych:
  - a) otwarte – z przerwaniem ciągłości skóry w okolicy złamanej kości,
  - b) zamknięte – gdy skóra w okolicy złamanej kości jest nienaruszona;
- 33) **zwichnięcie** – urazowe przemieszczenie się jednej powierzchni stawowej w stosunku do drugiej, dla potrzeb niniejszego ubezpieczenia zwichnięcie musi być potwierdzone badaniem obrazowym.

PRZEDMIOT UBEZPIECZENIA I ZAKRES OCHRONY UBEZPIECZENIOWEJ

§ 5.1. Przedmiotem ubezpieczenia są następstwa nieszczęśliwych wypadków polegające na uszkodzeniu ciała lub rozstroju zdrowia w postaci trwałego uszczerbku na zdrowiu, trwałego uszkodzenia ciała lub śmierci ubezpieczonego

2. Ubezpieczeniem objęte są również trwałe następstwa:

- 1) zawału serca,
- 2) krwotoku śródmózgowego,
- 3) obrażeń ciała, których zaistnienie spowodowane zostało atakiem epilepsji,
- 4) usiłowania popełnienia samobójstwa przez ubezpieczonego.

§ 6.1. Ochroną ubezpieczeniową objęte są następstwa nieszczęśliwych wypadków i zdarzeń, o których mowa w § 5 niezależnie od miejsca i chwili ich zajścia pod warunkiem, że nastąpiły w okresie ochrony ubezpieczeniowej.

§ 7. Świadczenia wypłacane są w złotych.

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 8.1. Z odpowiedzialności PZU S.A. wyłączone są choroby zawodowe, tropikalne oraz wszelkie choroby lub stany chorobowe, nawet takie, które występują nagle, z zastrzeżeniem § 5 ust. 2 pkt 1, 2 i 3 oraz wypadki powstałe:

- 1) w stanie po użyciu alkoholu, w stanie nietrzeźwości albo po użyciu narkotyków, środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii jeśli miało to wpływ na zaistnienie nieszczęśliwego wypadku lub zdarzenia objętego umową ubezpieczenia,
- 2) w wyniku zatrucia spowodowanego spożyciem alkoholu, nikotyną, albo użyciem narkotyków, środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii,
- 3) w wyniku udziału ubezpieczonego w zakładach, bójkach (z wyjątkiem działania w obronie koniecznej) oraz w związku z popełnieniem albo usiłowaniem popełnienia przez ubezpieczonego przestępstwa,
- 4) na skutek udziału ubezpieczonego w strajkach, rozruchach, zamieszkach, akcjach protestacyjnych, blokadach dróg lub sabotażu,
- 5) w wyniku uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia osoby ubezpieczonej powstałych w związku z wykonywaniem procedur medycznych bez względu na to przez kogo były wykonywane, chyba że wykonywanie procedur

medycznych dotyczyło leczenia bezpośrednich następstw nieszczęśliwego wypadku,

- 6) podczas kierowania przez ubezpieczonego pojazdem silnikowym, jeżeli ubezpieczony nie posiadał ważnych uprawnień do kierowania danym pojazdem;
  - 7) podczas kierowania przez ubezpieczonego pojazdem innym niż silnikowy bez ważnych uprawnień do kierowania danym pojazdem, jeżeli brak tych uprawnień miał wpływ na zaistnienie nieszczęśliwego wypadku lub zdarzenia objętego umową.
2. Odpowiedzialność PZU S.A. nie obejmuje zadośćuczynienia za doznany ból, cierpienia fizyczne i moralne oraz odszkodowania za zniszczenie, utratę lub uszkodzenie rzeczy.
3. Stan po użyciu alkoholu, stan nietrzeźwości, fakt znajdowania się pod wpływem narkotyków, środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii oraz uprawnienia do kierowania pojazdem ocenia się według prawa państwa właściwego dla miejsca zdarzenia objętego umową.

SUMA I WARIANTY UBEZPIECZENIA ŚWIADCZENIA PODSTAWOWE

- § 9. 1. Ubezpieczonemu przysługują świadczenia według rodzajów i w wysokości wynikającej z zawartej umowy ubezpieczenia.
2. Umowę ubezpieczenia można zawrzeć w jednym z dwóch wariantów (I, II) określonych w §10 i § 11.
3. Suma ubezpieczenia określana jest przez PZU S.A. w uzgodnieniu z ubezpieczającym w granicach od 1.000 zł do 100.000 zł dla każdej ubezpieczonej osoby.
4. W trakcie trwania umowy ubezpieczenia ubezpieczający za zgodą PZU S.A. może podwyższyć sumę ubezpieczenia lub rozszerzyć zakres ubezpieczenia.
5. Podwyższenie sumy ubezpieczenia lub rozszerzenie zakresu ubezpieczenia powoduje obowiązek opłaty dodatkowej składki.
6. Za nieszczęśliwe wypadki i zdarzenia o których mowa w § 5 powstałe do dnia następnego po zmianie sumy ubezpieczenia lub zakresu ubezpieczenia, PZU S.A. ponosi odpowiedzialność na warunkach umowy dotychczasowej.

WARIANT I

- § 10. W wariantcie I obowiązują następujące świadczenia podstawowe:

Tabela Nr 1
Świadczenia podstawowe dla wariantu I

Poz. Tabeli	Rodzaje świadczeń podstawowych
1)	z tytułu śmierci w następstwie nieszczęśliwego wypadku albo zdarzenia objętego umową
2)	z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu
3)	jednorazowe świadczenie w przypadku braku trwałego uszczerbku na zdrowiu i wystąpienia innych następstw niż wymienione w Tabeli 3,4,6,7 (Tabela Nr 5)
4)	zwrot kosztów nabycia przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych oraz kosztów odbudowy stomatologicznej zębów stałych
5)	zwrot kosztów przeszkolenia zawodowego osób niepełnosprawnych

WARIANT II

§ 11. W wariantcie II obowiązują następujące świadczenia podstawowe:

Tabela Nr 2
Świadczenia podstawowe dla wariantu II

Poz. Tabeli	Rodzaje świadczeń podstawowych
1)	z tytułu śmierci w następstwie nieszczęśliwego wypadku albo zdarzenia objętego umową
2)	z tytułu trwałego uszkodzenia ciała (Tabela Nr 3)
3)	z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu spowodowanego zawałem serca, krwotokiem śródmózgowym lub poważnym uszkodzeniem ciała
4)	z tytułu złamań kości lub zwichnięć stawów (Tabela Nr 4)
5)	z tytułu innych następstw niż wymienione w Tabeli 3,4,6,7 (Tabela Nr 5)
6)	z tytułu oparzeń lub odmrożeń (Tabela Nr 6)
7)	z tytułu wstrząśnienia lub podejrzenia wstrząśnienia mózgu (Tabela Nr 7)
8)	z tytułu pogryzień, pokąsań, ukąszeń
9)	zwrot kosztów nabycia przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych oraz kosztów odbudowy stomatologicznej zębów stałych
10)	zwrot kosztów przeszkolenia zawodowego osób niepełnosprawnych

USZCZEGÓLOWIENIE ŚWIADCZEŃ PODSTAWOWYCH

§12.1. Z tytułu śmierci w następstwie nieszczęśliwego wypadku albo zdarzenia objętego umową – wariant I i wariant II.

Jeżeli w wyniku nieszczęśliwego wypadku albo zdarzenia objętego umową ubezpieczenia nastąpi zgon ubezpieczonego, PZU S.A. wypłaca 100% sumy ubezpieczenia określonej w umowie.

2. Z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu.

Wariant I

Jeżeli w następstwie nieszczęśliwego wypadku albo zdarzenia objętego umową ubezpieczenia ubezpieczony dozna 100% trwałego uszczerbku na zdrowiu, PZU S.A. wypłaca świadczenie w pełnej wysokości sumy ubezpieczenia określonej w umowie, a w razie niższego uszczerbku - taki procent sumy ubezpieczenia, w jakim ubezpieczony doznał trwałego uszczerbku.

Wariant II

W przypadku zawału serca, krwotoku śródmózgowego lub poważnego uszkodzenia ciała wysokość świadczenia ustalana jest na podstawie orzeczenia lub opinii lekarskiej i stanowi taki procent sumy ubezpieczenia, w jakim ubezpieczony doznał trwałego uszczerbku.

3. Z tytułu trwałego uszkodzenia ciała – wariant II.

Ubezpieczonemu przysługuje świadczenie z tytułu trwałego uszkodzenia ciała będącego następstwem nieszczęśliwego wypadku albo zdarzenia objętego umową – za wymienione w Tabeli Nr 3 rodzaje trwałego uszkodzenia ciała i w określonej w niej wysokości.

Tabela Nr 3

Trwale uszkodzenie ciała

Poz. Tabeli	Rodzaj trwałego uszkodzenia ciała	% sumy ubezpieczenia określonej w umowie
1)	Całkowita utrata kończyny górnej w obrębie barku lub ramienia	80
2)	Całkowita utrata kończyny górnej w obrębie łokcia lub przedramienia	60
3)	Całkowita utrata ręki	50
4)	Całkowita utrata palców II, III, IV, V ręki	7 - za każdy palec
5)	Całkowita utrata kciuka	22
6)	Całkowita utrata kończyny dolnej w obrębie stawu biodrowego lub kości udowej	75
7)	Całkowita utrata kończyny dolnej w obrębie stawu kolanowego, podudzia lub stawów skokowych	60
8)	Całkowita utrata stopy	40
9)	Całkowita utrata palców stopy II, III, IV, V	4 - za każdy palec
10)	Całkowita utrata palucha	15
11)	Całkowita utrata wzroku w jednym oku	50

12)	Całkowita utrata wzroku w obu oczach	100
13)	Całkowita utrata słuchu w jednym uchu	30
14)	Całkowita utrata słuchu w obu uszach	50
15)	Całkowita utrata małżowiny usznej	15
16)	Całkowita utrata nosa	20
17)	Całkowita utrata zębów stałych	2 - za każdy ząb, 20 - maksymalnie z tytułu utraty zębów
18)	Całkowita utrata śledziony	20
19)	Całkowita utrata jednej nerki	35
20)	Całkowita utrata obu nerek	75
21)	Całkowita utrata macicy	40
22)	Całkowita utrata jajnika lub jądra	20
23)	Całkowita utrata mowy	100
24)	Porażenie lub niedowład co najmniej dwóch kończyn poniżej 3 stopnia w skali Lovette'a	100
25)	Śpiączka trwająca dłużej niż 30 dni	100

4. Z tytułu złamań kości lub zwichnięć stawów – wariant II.

1) Ubezpieczonemu przysługuje świadczenie z tytułu złamania kości lub zwichnięcia stawów w wyniku nieszczęśliwego wypadku albo zdarzenia objętego umową – za wymienione w Tabeli Nr 4 rodzaje złamań kości lub zwichnięć stawów w określonej w niej wysokości.

Tabela Nr 4

Złamania kości lub zwichnięcia stawów

Poz. Tabeli	Rodzaj złamania lub zwichnięcia	% sumy ubezpieczenia określonej w umowie
1)	Złamania kości sklepienia i podstawy czaszki	5,0
2)	Złamania kości twarzoczaszki	4,0
3)	Złamania łopatki, obojczyka, mostka	4,5 - za każdą kość
4)	Złamania żebra, żeber	2,0- za każde żebro, 10,0 - maksymalnie z tytułu złamania wielu żeber
5)	Złamania kości ramiennej	7,0
6)	Zwichnięcie stawu barkowego	7,0
7)	Złamania w obrębie kości przedramienia (jednej lub obu)	4,0
8)	Zwichnięcie w obrębie stawu łokciowego	5,0
9)	Złamania w obrębie kości ręki z wyłączeniem kości palców	3,0
10)	Złamania w obrębie kości palców ręki II-V	2,0 – za każdy palec
11)	Zwichnięcia stawów w obrębie palców II-V	2,0– za każdy palec
12)	Złamania w obrębie kciuka	3,0
13)	Zwichnięcie kciuka	3,0
14)	Niestabilne złamania miednicy	10,0
15)	Stabilne złamania miednicy	4,5
16)	Zwichnięcie stawu biodrowego	10,0
17)	Złamania kości udowej	10,5
18)	Złamania w obrębie kości podudzia (jednej lub obu)	7,0
19)	Złamania rzepki	4,0
20)	Zwichnięcie stawu kolanowego	5,0

21)	Złamania w obrębie stopy z wyłączeniem kości palców	4,0
22)	Złamania w obrębie palucha	2,5
23)	Złamania w obrębie kości palców stopy II-V	2,0– za każdy palec
24)	Zwichnięcie w stawach skokowych	4,0
25)	Złamania w obrębie kręgosłupa – dotyczy trzonów, łuków kręgow (z wyłączeniem kości ogonowej)	11,0 - za każdy krąg
26)	Złamania w obrębie kręgosłupa – dotyczy wyrostków poprzecznych, kolczystych kręgow	2,5 - za każdy krąg
27)	Złamania kości ogonowej	3,5
28)	Złamanie zęba stałego	0,5 za każdy ząb maks. do 5 %

2) Tabela Nr 4 nie obejmuje zwichnięć nawykowych stawów.

3) W przypadku, gdy złamanie lub zwichnięcie było leczone operacyjnie ubezpieczonemu przysługuje, oprócz świadczenia wynikającego z Tabeli Nr 4, dodatkowe świadczenie w wysokości 5% sumy ubezpieczenia określonej w umowie ubezpieczenia.

5. Z tytułu innych następstw niż wymienione w Tabeli 3,4,6,7

Wariant I

Jeżeli w wyniku nieszczęśliwego wypadku lub zdarzenia objętego umową ubezpieczenia ubezpieczony dozna obrażeń, które nie spowodowały następstw w postaci trwałego uszczerbku na zdrowiu, a wystąpiły następstwa wymienione w Tabeli Nr 5, ubezpieczonemu przysługuje świadczenie w określonej w niej wysokości.

Wariant II

Ubezpieczonemu przysługuje świadczenie z tytułu innych następstw niż wymienione w Tabeli 3,4,6,7 powstałych w wyniku nieszczęśliwego wypadku lub zdarzenia objętego umową - za wymienione w Tabeli Nr 5 rodzaje innych następstw i w określonej w niej wysokości.

Tabela Nr 5

Inne następstwa niż wymienione w Tabeli 3,4,6,7

Poz. Tabeli	Rodzaj następstwa	% sumy ubezpieczenia określonej w umowie	
		Wariant I	Wariant II
1)	Nagłe zatrucie gazami, substancjami i produktami chemicznymi, porażenie prądem, piorunem, które to stany wymagały hospitalizacji.	2,0	5,0
2)	Następstwo urazów ciała z jednego wypadku, które wymagało interwencji lekarskiej w placówce medycznej połączonej z dalszym leczeniem i wymagającej co najmniej jednej wizyty kontrolnej a nie zostało umieszczone w Tabelach lub nie dające się zakwalifikować do definicji poważnego uszkodzenia ciała (nie dotyczy interwencji stomatologicznej)		1,5

6. Z tytułu oparzeń lub odmrożeń – wariant II.

Jeżeli ubezpieczony w wyniku nieszczęśliwego wypadku albo zdarzenia objętego umową uległ oparzeniu drugiego lub trzeciego stopnia albo odmrożeniu co najmniej drugiego stopnia, wówczas ubezpieczonemu przysługuje świadczenie z tytułu oparzeń i odmrożeń w wysokości określonej w Tabeli Nr 6.

Tabela Nr 6
Oparzenia lub odmrożenia

Poz. Tabeli	Rodzaj i rozległość oparzenia/odmrożenia	% sumy ubezpieczenia określonej w umowie
1)	Oparzenie II st. do 1 % powierzchni ciała	1,0
2)	Oparzenie II st. powyżej 1% do 15% powierzchni ciała	4,0
3)	Oparzenie II st. powyżej 15% do 30% powierzchni ciała	7,0
4)	Oparzenie II st. powyżej 30% powierzchni ciała	20,0
5)	Oparzenie III st. do 5% powierzchni ciała	4,0
6)	Oparzenie III st. powyżej 5% do 10% powierzchni ciała	10,0
7)	Oparzenie III st. powyżej 10% powierzchni ciała	20,0
8)	Oparzenie dróg oddechowych leczone w szpitalu	20,0
9)	Odmrożenie II st. albo wyższy - jednego palca ręki lub stopy	1,0
10)	Odmrożenie II st. albo wyższy - więcej niż jednego palca ręki lub palca stopy, odmrożenie nosa lub ucha	4,0

7. Z tytułu wstrząśnienia lub podejrzenia wstrząśnienia mózgu – wariant II.

Jeżeli w wyniku nieszczęśliwego wypadku albo zdarzenia objętego umową ubezpieczony dozna wstrząśnienia lub podejrzenia wstrząśnienia mózgu i będzie pozostawał w szpitalu powyżej jednego dnia, wówczas ubezpieczonemu przysługuje świadczenie w wysokości określonej w Tabeli Nr 7.

Tabela Nr 7
Wstrząśnienie lub podejrzenie wstrząśnienia mózgu

Poz. Tabeli	Okres pobytu w szpitalu	% sumy ubezpieczenia określonej w umowie
1)	powyżej 1 dnia	2,0
2)	powyżej 2 dni	4,0
3)	powyżej 3 dni	6,0
4)	powyżej 4 dni	8,0
5)	powyżej 5 dni	10,0

8. Z tytułu pogryzień, pokąsań, ukąszeń – wariant II.

Jeżeli ubezpieczony zostanie pogryziony przez psa lub pokąsany przez inne zwierzęta lub ukąszone przez owady, w wyniku czego będzie pozostawał w szpitalu powyżej jednego dnia, PZU S.A. wypłaci świadczenie w wysokości 10% sumy ubezpieczenia określonej w umowie.

9. Zwrot kosztów nabycia przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych oraz kosztów odbudowy stomatologicznej zębów stałych – wariant I i wariant II.

Koszty nabycia przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych oraz koszty odbudowy stomatologicznej zębów stałych zwracane są do wysokości 25 % sumy ubezpieczenia określonej w umowie pod warunkiem, że powstały one w następstwie nieszczęśliwego wypadku albo zdarzenia objętego umową oraz poniesione zostały w ciągu 24 miesięcy od dnia wypadku lub zdarzenia objętego umową. Zwrot kosztów następuje na podstawie oryginałów rachunków i oryginałów dowodów ich zapłaty do wysokości rzeczywistych kosztów, maksymalnie jednak do wysokości limitu wynikającego z zawartej umowy ubezpieczenia.

Zwrot kosztów odbudowy stomatologicznej zębów stałych nie może przekroczyć kwoty 200 złotych za każdy ząb.

10. Zwrot kosztów przeszkolenia zawodowego osób niepełnosprawnych – wariant I i wariant II.

Koszty przeszkolenia zawodowego na terytorium RP osób niepełnosprawnych zwracane są do wysokości 25 % sumy ubezpieczenia określonej w umowie pod warunkiem, że powstały one w następstwie nieszczęśliwego wypadku albo zdarzenia objętego umową oraz poniesione zostały w ciągu 24 miesięcy od dnia wypadku lub zdarzenia objętego umową. Zwrot kosztów następuje na podstawie oryginałów rachunków i oryginałów dowodów ich zapłaty do wysokości rzeczywistych kosztów, maksymalnie jednak do wysokości limitu wynikającego z zawartej umowy ubezpieczenia.

ŚWIADCZENIA DODATKOWE

§ 13. Na wniosek ubezpieczającego, za opłatą dodatkowej składki, do umowy ubezpieczenia mogą być włączone następujące świadczenia dodatkowe:

- 1) **zwrot kosztów leczenia** pozostających w związku z nieszczęśliwym wypadkiem lub zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia – w zależności od postanowień umowy w wysokości do 20% albo 30 % sumy ubezpieczenia określonej w umowie,
- 2) **ryczałt za okres czasowej, całkowitej niezdolności do nauki i pracy** pozostającej w związku z nieszczęśliwym wypadkiem lub zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia w wysokości:
  - a) 1,5% sumy ubezpieczenia określonej w umowie, płatny za okres niezdolności trwający dłużej niż 14 dni do 30 dni od dnia wypadku, oraz
  - b) 2% sumy ubezpieczenia określonej w umowie, płatny za każdy następny pełny 30-dniowy okres niezdolności do nauki lub pracy,
- 3) **dieta szpitalna** – w wysokości 0,2% sumy ubezpieczenia określonej w umowie za dzień pobytu w szpitalu, płatna przez maksymalny okres 90 dni z tytułu jednego zdarzenia,
- 4) **jednorazowe świadczenie w przypadku zgonu ubezpieczonego spowodowanego nowotworem złośliwym** – w wysokości 1.000 zł
- 5) **jednorazowe świadczenie w przypadku zgonu dziecka, ucznia lub studenta w wieku do 25 lat z powodu wrodzonej wady serca** – w wysokości 1.000 zł
- 6) **jednorazowe świadczenie w przypadku amputacji kończyny lub części kończyny spowodowanej nowotworem złośliwym u dziecka, ucznia lub studenta w wieku do 25 lat** – w wysokości 1.000 zł

- 7) **zwrot opłaconego czesnego** – do wysokości określonej w umowie ubezpieczenia maksymalnie jednak do 5.000 zł,
- 8) **jednorazowe świadczenie w przypadku śmierci przedstawiciela ustawowego** – w wysokości 1.000 zł.

§ 14.1. Koszty leczenia, w tym rehabilitacji - podlegają zwrotowi, jeżeli zostały spełnione łącznie następujące warunki:

- 1) poniesione zostały w związku z leczeniem następstw nieszczęśliwego wypadku lub zdarzenia objętego umową,
  - 2) były niezbędne z medycznego punktu widzenia,
  - 3) poniesione zostały w ciągu 24 miesięcy od dnia wypadku lub zdarzenia objętego umową,
  - 4) w przypadku rehabilitacji – jeżeli została rozpoczęta nie później niż w okresie 6 miesięcy od dnia wypadku lub zdarzenia objętego umową ubezpieczenia.
2. Zwrot powyższych kosztów następuje na podstawie oryginałów rachunków i oryginałów dowodów ich zapłaty do wysokości rzeczywistych kosztów, maksymalnie jednak do wysokości limitu wynikającego z zawartej umowy ubezpieczenia.
3. Wypłata odszkodowań z tytułu kosztów leczenia poniesionych poza granicami RP, następuje na terenie RP w walucie polskiej, według średniego kursu NBP obowiązującego w dniu ustalania odszkodowania.
4. W przypadku transportu ubezpieczonego samochodem prywatnym z miejsca wypadku lub zdarzenia objętego umową do lekarza – zwrot kosztów następuje na podstawie ryczału za kilometry.

§ 15.1. Ryczałt za okres czasowej, całkowitej niezdolności do nauki i pracy pozostającej w związku z nieszczęśliwym wypadkiem lub zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia wypłacany jest najdłużej za okres 180 dni z jednego zdarzenia.

2. Ustalenie uprawnienia do ryczału następuje:
  - a) w odniesieniu do małoletnich uczniów, małoletnich studentów uczących się stacjonarnie oraz dzieci i młodzieży przebywającej w innych zakładach
    - na podstawie pisemnego oświadczenia przedstawiciela ustawowego w przypadku niezdolności do nauki trwającej dłużej niż 14 dni a nie przekraczającej 30 dni,
    - na podstawie zaświadczenia lekarza prowadzącego leczenie lub opinii/orzeczenia wydanego przez lekarza orzekającego wskazanego przez PZU S.A. w oparciu o dokumentację medyczną w przypadku niezdolności do nauki trwającej dłużej niż 30 dni;
  - b) w odniesieniu do pełnoletnich uczniów, pełnoletnich studentów w przypadku niezdolności do nauki trwającej dłużej niż 14 dni - na podstawie zaświadczenia lekarza prowadzącego leczenie lub opinii/orzeczenia wydanego przez lekarza orzekającego wskazanego przez PZU S.A. w oparciu o dokumentację medyczną,
  - c) w odniesieniu do personelu szkół i innych zakładów oraz pracujących uczniów i studentów szkół wieczorowych i zaocznych na podstawie zaświadczenia wystawionego na druku ZUS.

- §16.1. Dieta szpitalna wypłacana jest od 2 dnia pobytu ubezpieczonego w szpitalu spowodowanego nieszczęśliwym wypadkiem lub zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia.
2. Dieta szpitalna wypłacana jest na podstawie karty informacyjnej, wystawionej przez szpital lub klinikę, potwierdzającej hospitalizację ubezpieczonego.
- § 17. Wypłata jednorazowego świadczenia w przypadku zgonu ubezpieczonego w okresie ochrony ubezpieczeniowej spowodowanego nowotworem złośliwym następuje na podstawie dostarczonej do PZU S.A. karty zgonu zawierającej stwierdzenie przyczyny zgonu.
- § 18. Wypłata jednorazowego świadczenia w przypadku zgonu dziecka, ucznia lub studenta w wieku do 25 lat w okresie ochrony ubezpieczeniowej z powodu wrodzonej wady serca następuje na podstawie dostarczonej do PZU S.A. karty zgonu zawierającej stwierdzenie przyczyny zgonu.
- § 19. Wypłata jednorazowego świadczenia w przypadku amputacji kończyny lub części kończyny spowodowanej nowotworem złośliwym u dziecka, ucznia lub studenta w wieku do 25 lat następuje na podstawie dostarczonej do PZU S.A. dokumentacji medycznej niezbędnej do stwierdzenia zasadności roszczenia.
- § 20.1. Zwrot opłaconego czesnego następuje wyłącznie w przypadku śmierci przedstawiciela ustawowego w następstwie nieszczęśliwego wypadku zaistniałej w okresie trwania ochrony ubezpieczeniowej ucznia lub studenta. Świadczenie wypłaca się uczniowi lub studentowi do ukończenia przez niego 25 roku życia, pod warunkiem pobierania do tego czasu nauki i pozostawania na utrzymaniu przedstawiciela ustawowego.
2. Zwrot kosztów czesnego rozpoczyna się od miesiąca, w którym nastąpiła śmierć przedstawiciela ustawowego (bez względu na dzień miesiąca, w którym ta śmierć nastąpiła) i trwa do końca okresu, za który opłacone jest czesne, jednakże nie dłużej niż do wygaśnięcia ochrony ubezpieczeniowej. Czesne, które podlega zwrotowi jest to czesne zapłacone za ten okres szkolny, w którym nastąpił zgon przedstawiciela ustawowego.
3. Świadczenie z tytułu zwrotu opłaconego czesnego wypłaca się pod warunkiem dostarczenia do PZU S.A.:
- oryginału dowodu opłaty czesnego,
  - karty zgonu zawierającej stwierdzenie przyczyny zgonu,
  - odpisu skróconego aktu urodzenia osoby ubezpieczonej albo postanowienia sądu o ustanowieniu opieki nad ubezpieczonym.
- § 21.1. Wypłata jednorazowego świadczenia z tytułu śmierci przedstawiciela ustawowego w okresie trwania ochrony ubezpieczeniowej dziecka lub studenta następuje wyłącznie w przypadku gdy śmierć była następstwem nieszczęśliwego wypadku. Świadczenie wypłaca się dziecku lub studentowi do ukończenia przez niego 25 roku życia, pod warunkiem pobierania do tego czasu nauki i pozostawania na utrzymaniu przedstawiciela ustawowego.

2. Świadczenie, o którym mowa w ust.1 wypłaca się pod warunkiem dostarczenia do PZU S.A.:
  - 1) karty zgonu zawierającej stwierdzenie przyczyny zgonu przedstawiciela ustawowego,
  - 2) odpisu skróconego aktu urodzenia osoby ubezpieczonej albo postanowienia sądu o ustanowieniu opieki nad ubezpieczonym.
- § 22. Niezależnie od świadczeń objętych umową ubezpieczenia, PZU S.A. zwraca ubezpieczonemu koszty badań lekarskich zleconych przez lekarzy wskazanych przez PZU S.A. wymaganych dla uzasadnienia zgłoszonych roszczeń oraz niezbędne udokumentowane wydatki poniesione na przejazdy w RP do lekarzy wskazanych przez PZU S.A., przy czym koszty dojazdu innym środkiem transportu niż komunikacja publiczna zwracane są po zaakceptowaniu zasadności wyboru środka transportu przez PZU S.A.
- §23. Jeżeli poszkodowany był ubezpieczony na podstawie kilku umów ubezpieczenia zawartych w PZU S.A., świadczenia przysługują z każdej umowy, jednak zwrot czesnego, kosztów leczenia, nabycia przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych oraz przeszkolenia zawodowego osób niepełnosprawnych następuje do wysokości rzeczywistych udowodnionych kosztów, maksymalnie jednak do wysokości limitów wynikających z zawartych umów.

UMOWA UBEZPIECZENIA

- § 24. Umowy ubezpieczenia dzieci, młodzieży i personelu w szkołach i innych zakładach zawiera się na okres roczny, krótszy od roku lub czas nieoznaczony.
- § 25. 1. Z jedną placówką mogą być zawarte odrębne umowy ubezpieczenia według dwóch różnych wariantów ubezpieczenia lub różnych sum ubezpieczenia.
  2. W przypadkach określonych w ust. 1 wystawiane są odrębne dokumenty ubezpieczenia stwierdzające zawarcie umowy ubezpieczenia w danym wariantcie ubezpieczenia bądź na daną sumę ubezpieczenia. Do dokumentu ubezpieczenia należy załączyć sporządzony przez ubezpieczającego wykaz ubezpieczonych osób.
- § 26. Umowa ubezpieczenia zawierana jest w formie zbiorowej na podstawie pisemnego wniosku o ubezpieczenie złożonego przez ubezpieczającego.
- § 27. 1. Umowę ubezpieczenia zawiera się w formie imiennej lub bezimiennej.
  2. Formę bezimienną stosuje się pod warunkiem objęcia ochroną ubezpieczeniową wszystkich osób, które należą do określonej w umowie ubezpieczenia grupy osób z zastrzeżeniem ust. 3 niniejszego paragrafu.
  3. Jeżeli ochroną ubezpieczeniową objęte są wszystkie dzieci, uczniowie i studenci a tylko część personelu - umowę ubezpieczenia dzieci, młodzieży i studentów zawiera się w formie bezimiennej, natomiast umowę ubezpieczenia personelu w formie imiennej.

4. W przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia w formie bezimiennej - ubezpieczenie obejmuje każdorazowy pełny stan liczbowy określonej w umowie grupy osób bez potrzeby składania wniosków o objęcie ochroną nowych osób i opłacania dodatkowej składki.
5. Przy zawieraniu umowy ubezpieczenia w formie imiennej ubezpieczający zobowiązany jest dostarczyć PZU S.A. wykaz osób, które objęte są ochroną ubezpieczeniową. W takim przypadku ubezpieczenie obejmuje tylko osoby podane w wykazie.
6. W przypadku objęcia ubezpieczeniem wszystkich dzieci, uczniów lub studentów danej szkoły, uczelni lub innego zakładu - PZU S.A. może zwolnić z opłaty składki z powodu trudnej sytuacji materialnej do 10% ogólnej liczby ubezpieczonych. Zwolnienie to nie dotyczy uczniów, studentów szkół, uczelni wieczorowych i zaocznych oraz personelu wszystkich rodzajów szkół lub innych zakładów.
7. Zwolnione z opłaty składki osoby objęte są ochroną ubezpieczeniową albo według najniższej sumy ubezpieczenia albo według najmniej korzystnego wariantu ubezpieczenia. Listę osób zwolnionych z opłaty składki wraz z określeniem wysokości sumy ubezpieczenia i wariantu ubezpieczenia ubezpieczający zobowiązany jest dostarczyć PZU S.A.

§ 28. Zawarcie umowy ubezpieczenia PZU S.A. potwierdza dokumentem ubezpieczenia.

§ 29 1. Jeżeli w odpowiedzi na złożoną ofertę PZU S.A. doręcza ubezpieczającemu dokument ubezpieczenia zawierający postanowienia, które odbiegają na niekorzyść ubezpieczającego lub ubezpieczonego od treści złożonej przez niego oferty, PZU S.A. zobowiązany jest zwrócić ubezpieczającemu na to uwagę na piśmie przy doręczeniu tego dokumentu, wyznaczając mu co najmniej 7 - dniowy termin do zgłoszenia sprzeciwu. W razie niewykonania tego obowiązku zmiany dokonane na niekorzyść ubezpieczającego lub ubezpieczonego nie są skuteczne, a umowa jest zawarta zgodnie z warunkami oferty.

2. W braku sprzeciwu umowa dochodzi do skutku zgodnie z treścią dokumentu ubezpieczenia następnego dnia po upływie terminu wyznaczonego do złożenia sprzeciwu.

POCZĄTEK I KONIEC ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 30.1. Jeżeli umowa ubezpieczenia nie stanowi inaczej, odpowiedzialność PZU S.A. rozpoczyna się od dnia następnego po złożeniu wniosku i zapłaceniu składki nie wcześniej jednak niż w terminie podanym w umowie ubezpieczenia.

2. W przypadku zgłoszenia do ubezpieczenia na podstawie umowy, o której mowa w § 27 ust. 5 kolejnych ubezpieczonych – odpowiedzialność PZU S.A. w stosunku do tych osób rozpoczyna się od dnia następnego po doręczeniu

PZU S.A. wykazu obejmującego te osoby i nie wcześniej niż od dnia następnego po dniu zapłacenia za nie składki.

§ 31.1. Jeżeli ubezpieczony przechodzi w trakcie roku szkolnego do innej placówki szkolnej – jest objęty ochroną do końca okresu ubezpieczenia.

2. W przypadku opłacenia składki również w nowej placówce – świadczenie przysługuje z obu umów ubezpieczenia.

3. W przypadku, gdy ubezpieczony w poprzedniej placówce był zwolniony z opłaty składki i w nowej placówce zostanie również bezpłatnie objęty ochroną ubezpieczeniową – świadczenie przysługuje z jednej, korzystniejszej dla poszkodowanego umowy jeżeli umowa ubezpieczenia w poprzedniej placówce zawarta była również z PZU S.A.

4. Jeżeli ubezpieczony w okresie ubezpieczenia zaprzestaje nauki w szkole i nie przechodzi do innej placówki - objęty jest ochroną do końca okresu ubezpieczenia.

§ 32 . Jeżeli umowa ubezpieczenia jest zawarta na okres dłuższy niż 6 miesięcy ubezpieczający ma prawo odstąpienia od umowy ubezpieczenia w terminie 30 dni, a w przypadku gdy ubezpieczający jest przedsiębiorcą w terminie 7 dni, od dnia zawarcia umowy.

§ 33. 1. Jeżeli umowa ubezpieczenia zawarta została na czas nieoznaczony stronom przysługuje prawo rozwiązania umowy z zachowaniem 3 miesięcznego okresu wypowiedzenia ze skutkiem na koniec miesiąca kalendarzowego.

2. Jeżeli umowa ubezpieczenia została zawarta na czas oznaczony ubezpieczający może wypowiedzieć umowę ze skutkiem natychmiastowym

§34. Umowa ubezpieczenia może być rozwiązana w każdym czasie za porozumieniem stron.

§ 35. W przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na czas nieoznaczony okres ubezpieczenia trwa jeden rok i ulega przedłużeniu na kolejny roczny okres ubezpieczenia, jeżeli w terminie do ostatniego dnia bieżącego okresu ubezpieczenia zostanie dostarczony wniosek będący zgłoszeniem do ubezpieczenia na rok następny.

§36 Ochrona ubezpieczeniowa wygasa:

1) z upływem określonego w dokumencie ubezpieczenia okresu ubezpieczenia, z zastrzeżeniem § 35,

2) z dniem doręczenia PZU S.A. oświadczenia o odstąpieniu od umowy ubezpieczenia,

3) z dniem rozwiązania umowy za porozumieniem stron lub z upływem okresu wypowiedzenia,

4) z dniem doręczenia oświadczenia o wypowiedzeniu umowy ze skutkiem natychmiastowym.

SKŁADKA ZA UBEZPIECZENIE

§37. Odstąpienie od umowy ubezpieczenia zgodnie z § 32 albo jej rozwiązanie za porozumieniem stron zgodnie z § 34 bądź wypowiedzenie umowy zgodnie § 33 albo § 39 ust. 7, oraz rozwiązanie umowy w przypadku, o którym mowa w § 39 ust. 3 nie zwalnia ubezpieczającego z obowiązku opłacenia składki za okres, w jakim PZU S.A. udzielał ochrony ubezpieczeniowej.

§38. 1. Składkę za ubezpieczenie ustala się według taryfy obowiązującej w dniu zawarcia umowy.

Składkę oblicza się za czas trwania odpowiedzialności PZU S.A.

2. Wysokość składki ustala się w zależności od:

- a) rodzaju placówki,
- b) sumy ubezpieczenia,
- c) okresu ubezpieczenia,
- d) wariantu ubezpieczenia,
- e) zakresu ubezpieczenia,
- f) przebiegu ubezpieczenia.

3. W umowach ubezpieczenia w zależności od przebiegu ubezpieczenia na podstawie danych dotyczących poprzedzających umów ubezpieczenia dopuszcza się możliwość zastosowania obniżki albo podwyżki składki.

§39.1 Składkę ubezpieczeniową opłaca się przy zawieraniu umowy ubezpieczenia chyba że w umowie ubezpieczenia określono inny tryb i terminy.

2. W przypadku przedłużenia okresu ubezpieczenia zgodnie z § 35 składka płatna jest w terminie określonym w umowie ubezpieczenia.

3. W przypadku umowy na czas nieoznaczony gdy składka za kolejny okres ubezpieczenia nie została opłacona w terminie określonym w umowie ubezpieczenia, PZU S.A. wyznacza dodatkowy 7 dniowy termin, o czym informuje ubezpieczającego na piśmie. W przypadku niezapłacenia przez ubezpieczającego składki w powyższym terminie umowę ubezpieczenia uważa się za wypowiedzianą przez ubezpieczającego.

4. Zapłata składki następuje w formie gotówkowej albo w porozumieniu z PZU S.A. w formie bezgotówkowej.

5. Jeżeli zapłata składki dokonywana jest w formie przelewu bankowego lub przekazu pocztowego, za datę zapłaty uważa się datę, w której pełna kwota składki znalazła się na rachunku PZU S.A.

6. Składka nie podlega indeksacji.

7. W razie ujawnienia okoliczności, która pociąga za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa wypadku, każda ze stron może żądać odpowiedniej zmiany wysokości składki, poczynając od chwili, w której zaszła ta okoliczność, nie wcześniej jednak niż od początku bieżącego okresu ubezpieczenia. W razie zgłoszenia takiego żądania druga strona może w terminie 14 dni wypowiedzieć umowę ze skutkiem natychmiastowym.

§40. W przypadku wygaśnięcia ochrony ubezpieczeniowej przed upływem okresu na jaki została zawarta umowa, ubezpieczającemu przysługuje zwrot składki za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej.

POSTĘPOWANIE W RAZIE NIESZCZĘŚLIWEGO WYPADKU LUB ZDARZENIA OBJĘTEGO UMOWĄ UBEZPIECZENIA

§ 41.1. W razie wypadku ubezpieczony albo jego przedstawiciel ustawowy zobowiązany jest:

- 1) starać się o złagodzenie skutków wypadku przez niezwłoczne:
  - a) poddanie się opiece lekarskiej i zaleconemu leczeniu – w przypadku ubezpieczonego,
  - b) dopilnowanie poddania się przez ubezpieczonego opiece lekarskiej i zaleconemu leczeniu – w przypadku przedstawiciela ustawowego,
- 2) zawiadomić PZU S.A. o zajściu wypadku i dostarczyć:
  - a) dokładnie wypełniony formularz zgłoszenia wypadku ze szczególnym uwzględnieniem okoliczności wypadku,
  - b) dokumenty niezbędne do ustalenia zasadności roszczenia i wysokości świadczenia, m.in.: dokumentację medyczną, oryginały rachunków, oryginały dowodów ich zapłaty, a także jeżeli ubezpieczony kierował pojazdem podczas wypadku - dokument uprawniający do kierowania pojazdem,
- 3) umożliwić PZU S.A. zasięgnięcie informacji odnoszących się do okoliczności określonych w dokumentach wymienionych w pkt. 2, w szczególności u lekarzy którzy sprawowali nad ubezpieczonym opiekę zarówno przed jak i po wypadku,
- 4) na zlecenie PZU S.A. ubezpieczony powinien poddać się badaniu przez wskazanych przez PZU S.A. lekarzy lub obserwacji klinicznej.

2. W razie śmierci ubezpieczonego – uprawniony, o którym mowa w § 46 ust.2, zobowiązany jest przedłożyć do wglądu dodatkowo dokument stwierdzający jego tożsamość oraz odpis skrócony aktu zgonu ubezpieczonego.

§ 42. PZU S.A. zastrzega sobie prawo weryfikacji dostarczonych dowodów oraz zasięgnięcia opinii lekarzy specjalistów.

USTALANIE I WYPŁATA ŚWIADCZEŃ

§ 43.1. Rodzaje i wysokość przysługujących świadczeń ustala się po stwierdzeniu, że pomiędzy wypadkiem lub zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia a śmiercią,

trwałym uszczerbkiem na zdrowiu, trwałym uszkodzeniem ciała, złamaniem kości lub zwichnięciem stawów, innym niż wymienione w Tabeli 3,4,6,7 następstwem nieszczęśliwego wypadku określonym w § 12 ust.5, oparzeniem, odmrożeniem, wstrząśnieniem lub podejrzeniem wstrząśnienia mózgu, leczeniem i okresem leczenia ubezpieczonego zachodzi normalny związek przyczynowy.

2. Ustalenie normalnego związku przyczynowego, o którym mowa w ust.1 oraz rodzaju i wysokości przysługujących świadczeń następuje na podstawie dostarczonych dokumentów określonych w § 41 ust.1 pkt.2) lub wyników badań lekarskich.
3. Świadczenie z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu lub śmierci ubezpieczonego wypłaca się pod warunkiem, że trwałe uszczerbek na zdrowiu lub śmierć wystąpiły w ciągu 24 miesięcy od dnia zajścia wypadku lub zdarzenia objętego umową ubezpieczenia.

§ 44.1. Procent trwałego uszczerbku na zdrowiu określają lekarze powołani przez PZU S.A. w oparciu o „Tabelę norm oceny procentowej trwałego uszczerbku na zdrowiu PZU S.A.” stanowiącą załącznik do umowy.

2. Stopień trwałego uszczerbku na zdrowiu powinien być ustalony po zakończeniu leczenia, z uwzględnieniem zaleconej przez lekarza rehabilitacji, a w razie dłuższego leczenia - najpóźniej w 24-tym miesiącu od dnia wypadku. Późniejsza zmiana stopnia trwałego uszczerbku nie daje podstawy do zmiany wysokości świadczenia.
3. Przy ustalaniu stopnia (procentu) trwałego uszczerbku na zdrowiu nie bierze się pod uwagę rodzaju pracy lub czynności wykonywanych przez ubezpieczonego.
4. Jeżeli w wyniku nieszczęśliwego wypadku lub zdarzenia objętego umową ubezpieczenia powstanie więcej niż jedno uszkodzenie ciała – na wysokość świadczenia z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu albo świadczenia z tytułu trwałego uszkodzenia ciała albo świadczenia z tytułu złamania kości lub zwichnięcia stawów składa się suma świadczeń należnych z tytułu każdego uszkodzenia ciała nie więcej jednak niż do wysokości 100% sumy ubezpieczenia określonej w umowie.
5. W razie utraty lub uszkodzenia organu, narządu, układu, których funkcje przed wypadkiem lub zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia były już upośledzone wskutek choroby lub urazu, stopień (procent) trwałego uszczerbku na zdrowiu określa się w wysokości różnicy między stopniem (procentem) trwałego uszczerbku ustalonego dla stanu danego organu, narządu, układu po wypadku lub zdarzeniu objętym umową ubezpieczenia a stopniem (procentem) trwałego uszczerbku na zdrowiu istniejącego bezpośrednio przed wypadkiem lub zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia.
6. Jeżeli umowa ubezpieczenia zawarta została według wariantu II, to w przypadku wystąpienia poważnego uszkodzenia ciała, zawału serca lub krwotoku śródmózgowego ubezpieczony kierowany jest na badanie lekarskie celem ustalenia wysokości trwałego uszczerbku na zdrowiu. Wypłata świadczenia

zależy od wysokości trwałego uszczerbku na zdrowiu ustalonego według zasad określonych w ust.1-5.

Jeżeli ubezpieczony przed ustaleniem trwałego uszczerbku na zdrowiu spowodowanego poważnym uszkodzeniem ciała otrzymał świadczenie za uszkodzenie tego samego narządu z innych tytułów (Tabela 3,4,5,6,7), to w przypadku gdy ustalenie trwałego uszczerbku przez lekarzy wskazanych przez PZU S.A. będzie skutkowało przyznaniem świadczenia, wówczas świadczenie przyznane z innych tytułów (Tabela 3,4,5,6,7), zostanie zaliczone na poczet świadczenia należnego z tytułu trwałego uszczerbku, a PZU SA wypłaci różnicę pomiędzy świadczeniem z tytułu trwałego uszczerbku a świadczeniami należnymi z innych tytułów (Tabela 3,4,5,6,7).

7. Świadczenie z tytułu pogryzień, pokąsań, ukąszeń, o którym mowa w § 12 ust.8 wypłacane jest niezależnie od świadczeń wypłacanych z innego tytułu.

§ 45. Świadczenie z tytułu złamania kości lub zwichnięcia stawów, innych następstw niż wymienione w Tabeli 3,4,6,7 określonych w § 12 ust. 5, oparzenia, odmrożenia, wstrząśnienia lub podejrzenia wstrząśnienia mózgu albo pogryzienia, pokąsania, ukąszenia jest wypłacane nie wcześniej niż po otrzymaniu dokumentacji medycznej opisującej rodzaj i charakter obrażeń oraz zawierającej dokładną diagnozę, w szczególności kartę informacyjną z leczenia.

§ 46. 1. Świadczenie wynikające z umowy ubezpieczenia wypłaca się ubezpieczonemu (w odniesieniu do małoletnich – przedstawicielowi ustawowemu).

2. Świadczenie z tytułu śmierci ubezpieczonego wypłaca się uprawnionemu wskazanemu imiennie przez ubezpieczonego, a w razie braku wskazania - członkowi rodziny według następującej kolejności:

- 1) małżonek,
- 2) dzieci,
- 3) rodzice a w przypadku małoletniego jego przedstawiciele ustawowi,
- 4) rodzeństwo i zstępni rodzeństwa.

3. W razie braku uprawnionego, z przysługującego świadczenia PZU S.A. wypłaca w granicach sumy ubezpieczenia w pierwszej kolejności udokumentowane koszty pogrzebu osobie, która je poniosła, chyba że koszty te zostały pokryte z ubezpieczenia społecznego, innego ubezpieczenia lub z innego tytułu.

4. Jeżeli PZU S.A. wypłaci świadczenie z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu a następnie w ciągu 24 miesięcy od dnia wypadku lub zdarzenia objętego umową ubezpieczenia nastąpi śmierć ubezpieczonego będąca następstwem tego wypadku lub zdarzenia objętego umową ubezpieczenia, PZU S.A. wypłaca uprawnionemu świadczenie z tytułu śmierci w wysokości stanowiącej różnicę kwoty świadczenia z tytułu śmierci określonego w umowie i kwoty świadczenia wypłaconego z tytułu trwałego uszczerbku.

5. W razie śmierci ubezpieczonego nie będącej następstwem wypadku lub zdarzenia objętego umową ubezpieczenia, a przed otrzymaniem przez niego świadczenia przysługującego z umowy ubezpieczenia - PZU S.A. wypłaca to świadczenie spadkobiercom ubezpieczonego.

Jeżeli trwały uszczerbek nie został ustalony przed śmiercią ubezpieczonego, przyjmuje się najbardziej prawdopodobny stopień trwałego uszczerbku według oceny lekarzy orzekających, wskazanych przez PZU S.A. - orzeczonego na podstawie przedłożonej dokumentacji medycznej.

- § 47.1. PZU S.A. po otrzymaniu zawiadomienia o zajściu wypadku ubezpieczeniowego objętego ochroną ubezpieczeniową, w terminie 7 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia, informuje o tym ubezpieczonego lub ubezpieczającego, jeżeli nie są oni osobami występującymi z tym zawiadomieniem oraz podejmuje postępowanie dotyczące ustalenia stanu faktycznego zdarzenia, zasadności zgłoszonych roszczeń i wysokości świadczenia, a także informuje osobę występującą z roszczeniem pisemnie lub w inny sposób, na który osoba ta wyraziła zgodę, jakie dokumenty są potrzebne do ustalenia odpowiedzialności PZU S.A. lub wysokości świadczenia, jeżeli jest to niezbędne do dalszego prowadzenia postępowania.
2. PZU S.A. obowiązany jest spełnić świadczenie w terminie 30 dni licząc od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku.
  3. Gdyby wyjaśnienie w powyższym terminie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności PZU S.A. albo wysokości świadczenia okazało się niemożliwe, świadczenie powinno być spełnione w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. Jednakże bezsporną część świadczenia PZU S.A. powinien spełnić w terminie przewidzianym w ust. 2.
  4. Jeżeli w terminach określonych w ust. 2 i 3 PZU S.A. nie wypłaci świadczenia, zawiadamia pisemnie osobę zgłaszającą roszczenie o przyczynach niemożności zaspokojenia jej roszczeń w całości lub części, a także wypłaca bezsporną część świadczenia.
  5. Jeżeli świadczenie nie przysługuje lub przysługuje w innej wysokości niż określona w zgłoszonym roszczeniu, PZU S.A. informuje o tym pisemnie osobę występującą z roszczeniem w terminach, o których mowa w ust. 2 i 3, wskazując na okoliczności oraz na podstawę prawną uzasadniającą całkowitą lub częściową odmowę wypłaty świadczenia oraz poucza tą osobę o możliwości dochodzenia roszczeń na drodze sądowej.
  6. PZU S.A. udostępnia osobom, o których mowa w ust. 1, informacje i dokumenty gromadzone w celu ustalenia odpowiedzialności PZU S.A. lub wysokości świadczenia; osoby te mogą żądać pisemnego potwierdzenia przez PZU S.A. udostępnionych informacji, a także sporządzenia na swój koszt kserokopii dokumentów i potwierdzenia ich zgodności z oryginałem przez PZU S.A.
  7. Na żądanie ubezpieczonego, uprawnionego z umowy ubezpieczenia lub poszkodowanego PZU S.A. zobowiązany jest udostępnić posiadane przez siebie informacje związane z wypadkiem lub zdarzeniem będącym podstawą ustalenia jego odpowiedzialności oraz ustalenia okoliczności wypadków i zdarzeń losowych, jak również wysokości odszkodowania lub świadczenia.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

- § 48. 1. Ubezpieczającemu, ubezpieczonemu lub uprawnionemu z umowy ubezpieczenia przysługuje prawo do wniesienia pisemnej skargi bądź zażalenia dotyczącego wykonania przez PZU S.A. umowy ubezpieczenia. Adresatem skargi lub zażalenia, właściwym do ich rozpatrzenia, jest jednostka organizacyjna nadzorująca jednostkę, której skarga lub zażalenie dotyczy. Skargę lub zażalenie składa się na piśmie za pośrednictwem jednostki, której skarga lub zażalenie dotyczy.
2. PZU S.A. udziela odpowiedzi na skargę lub zażalenie na piśmie, w terminie 30 dni od dnia otrzymania skargi lub zażalenia.
3. Niezależnie od uprawnień, o których mowa w ust. 1 i 2, ubezpieczającemu, ubezpieczonemu lub uprawnionemu z umowy ubezpieczenia przysługuje prawo wniesienia skargi do Rzecznika Ubezpieczonych.
- § 49. Powództwo o roszczenia wynikające z umów ubezpieczenia można wytoczyć albo według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby ubezpieczającego, ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia.
- § 50. Ogólne warunki ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków dzieci, młodzieży i personelu w szkołach i innych zakładach mają zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych od dnia 10 sierpnia 2007r.

PREZES ZARZĄDU PZU S.A.

CZŁONEK ZARZĄDU PZU S.A

Jaromir Netzel

Mirosław Panek